

Я досліджую світ
4 клас

Сьогодні
19.11.2024

Урок
№31

**На які водні ресурси
багата Україна**

Сьогодні

Дата: 19.11.2024

Клас: 4-Б

Урок: ЯДС

Вчитель: Таран Н.В.

Тема. **На які водні ресурси багата Україна**

Мета: продовжувати формувати вміння пояснювати, від чого залежить безпека в довкіллі; наводити приклади використання людиною природничо-наукових знань; матеріалів і виробів з них; місцевих виробництв; обговорювати безпечне й доцільне використання знань про природу.

Сьогодні
19.11.2024

Організація класу

Пролунав для нас дзвінок!
Кличе в подорож урок.
Вушка, прислухайтесь!
Очка, придивляйтесь!
Носику, глибше дихай!
Ротику, посміхнись!
Спинки, розправляйтесь!
Ручки, підіймайтесь,
Нумо до роботи
Дружно всі взялись!

Сьогодні
19.11.2024

Ранкове коло

Сьогодні
19.11.2024

LIVE

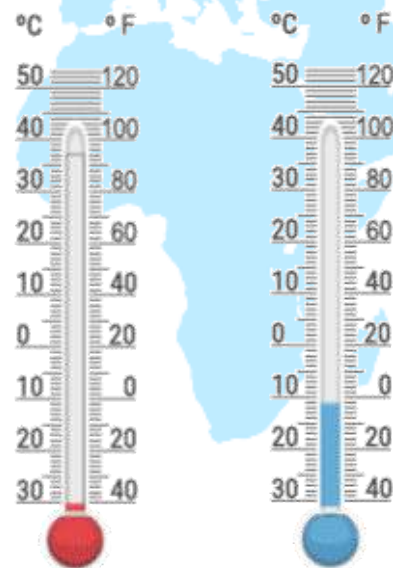
Програма «Як почуває себе ненька Україна?» в прямому ефірі

Привіт, друзі!
А яка зараз пора року?
Який місяць?
Яке сьогодні число?

Мої вітання!
Яким було вранці небо, коли ми
йшли до школи?
Що стосовно опадів?
Кому відома температура повітря?

Сьогодні
19.11.2024

Пригадуємо

Пригадайте будову річки.

Які водойми є у вашому населеному пункті?

Як люди їх використовують?

Сьогодні
19.11.2024

Робота з підручником

ЧИТАННЯ З ПОЗНАЧКАМИ

V

Я ЦЕ ЗНАЮ!!!

+

ЦЕ ДЛЯ МЕНЕ НОВЕ!!!

?

ХОЧУ ЗАПИТАТИ!!!

-

Я ДУМАВ/ДУМАЛА ПО-ІНШОМУ

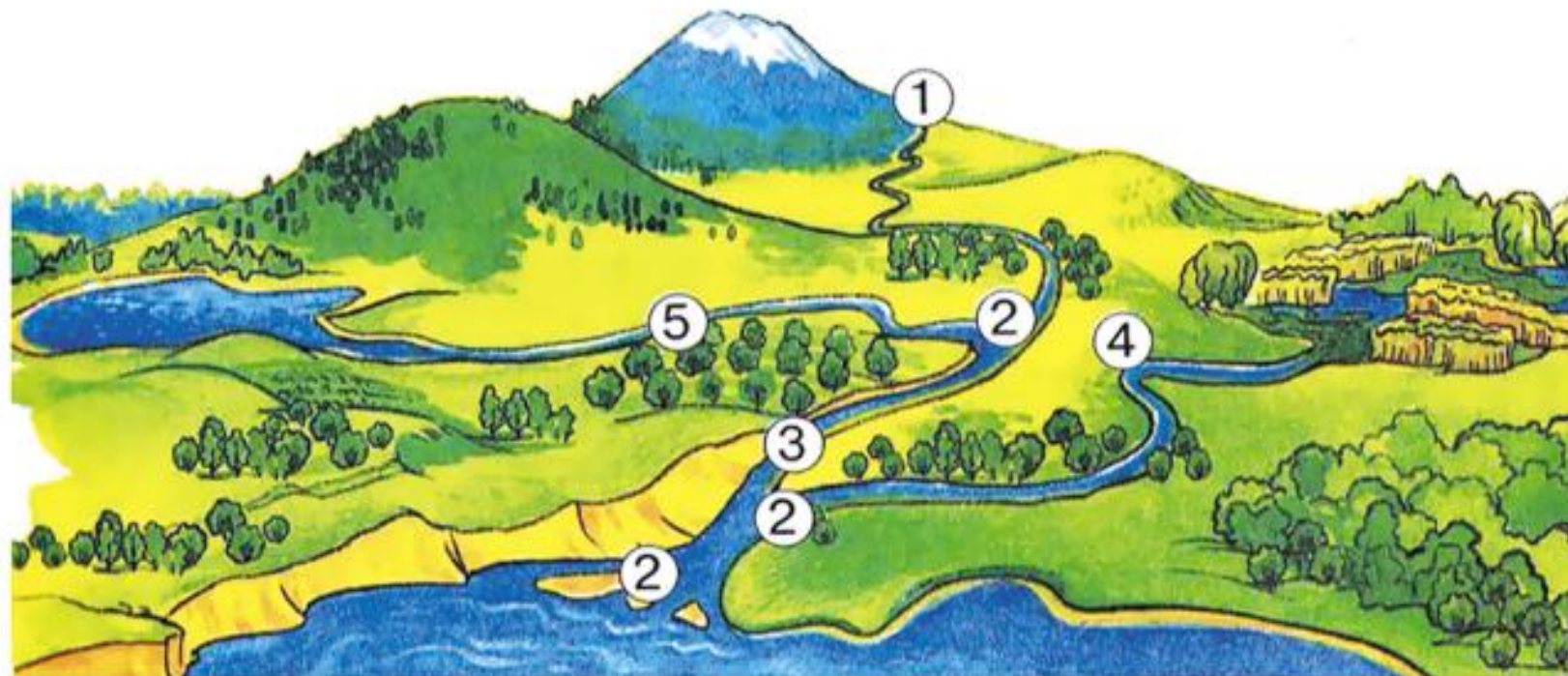

На поверхні Землі є величезна кількість водойм: океани, моря, річки, озера, болота.

Після дощу частина води проходить крізь шари ґрунту й піску до рівня глини, що не пропускає цю воду. Тут утворюються підземні струмочки, що течуть туди, куди нахилений шар глини. Там, де глина підходить близько до поверхні землі – високого берега, – вода витікає на поверхню, утворюючи джерело.

З джерела витікає струмок. У нього можуть впадати інші струмки, води ставатиме більше. Так утворюється річка.

- За малюнком назвіть, що може бути витоком річки.

Будова річки: 1 – витік; 2 – гирло; 3 – русло;
4 – ліва притока; 5 – права притока

У великі річки впадають менші – *притóки*. Так, річки Прип'ять і Десна є притоками Дніпра.

Щоб визначити, де лівий берег, а де – правий, потрібно стати обличчям за течією річки. Праворуч буде правий берег, ліворуч – лівий. У річок, які протікають Україною, правий берег здебільшого високий і крутий, а лівий – низький і пологий.

Розгляньте фізичну карту України у шкільному атласі. Визначте праві й ліві притоки Південного Бугу.

Річки поділяють на рівнинні й гірські. У рівнинних річок течія повільна, плавна. Гірські річки мають швидку й бурхливу течію. Вони мілководні, їхні долини вузькі й глибокі. Під час дощу або танення снігу ці річки стають повноводними, потоки води в них вирують, підхоплюючи й переносячи каміння з місця на місце. Більшість річок України – рівнинні. До них належать Дніпро, Дністер, Південний Буг.

- Визначте за фізичною картою, які ще річки є рівнинними.

Дніпро – найбільша у країні й четверта за довжиною річка в Європі. Протікає вона територією трьох держав: України, Білорусі та Росії. На Дніпрі побудовано багато гідроелектростанцій.

За фізичною картою України назвіть праві й ліві притоки Дніпра.

Дністер – одна з найбільш повноводних річок України. Бере початок у Карпатах і впадає в Чорне море. На території України в Дністер впадає майже 500 річок.

Південний Буг бере свій початок на Подільській височині на території Хмельницької області та впадає в Чорне море.

За діаграмою встановіть, які річки України мають найбільшу загальну довжину. А на території України? Виток і гирло якої річки знаходяться на території України?

Сьогодні
19.11.2024

Рухлива вправа

РУХЛИВА

ВПРАВА

Найбільші річки України

Південний

Буг

Тиса

Прут

Дніпро

Дунай

— загальна
довжина

— довжина
в межах
України

Гірські річки характерні для Українських Карпат. Це, наприклад, Тиса і Прут.

Невеличкі гірські річки є і в Кримських горах.

Річки України живляться талими сніговими та дощовими водами.

- Чому річки є багатством України?

Важливе значення мають і малі річки. Це не лише джерело водопостачання підприємств, міст, селищ, а й транспортні шляхи, умови для розвитку рибальства. Значення малих річок зростає із збільшенням обсягів споживання води населенням.

- Біля яких водойм ви відпочивали?

Гірська річка

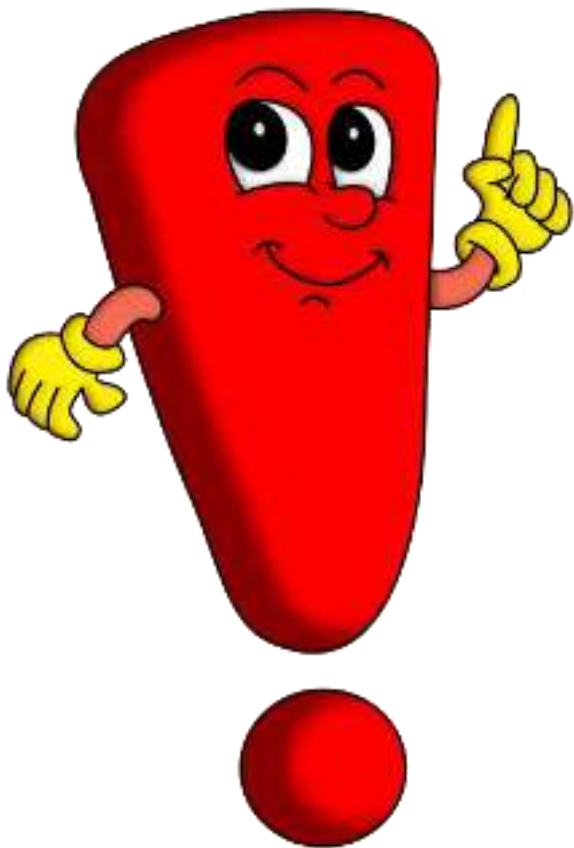
Під час літніх канікул та відпусток люди здебільшого полюбляють відпочивати на березі моря, річки чи озера. Дуже важливо пам'ятати правила безпечної поведінки на воді.

Для купання потрібно обирати лише знайомі місця, де відомо, яке дно водойми. Небезпеку можуть становити металеві конструкції або каміння

на дні водойми. Найкраще відпочивати на упорядкованих пляжах.

Небезпечними є ігри у воді. Не можна пірнати та хапати за ноги інших, штовхати їх у воду.

Надувні матраци не стануть на захисті тим, хто не вміє плавати. Різкі рухи, вітер та хвилі можуть перекинути матрац, і людина опиниться у воді.

Перед тим як іти купатися з друзями, запитайте дозволу в батьків. Не купайтесь в незнайомих місцях без нагляду дорослих. Обов'язково, коли заходите до води, попереджайте тих, з ким прийшли відпочивати. Не грайте у воді!

Узимку на поверхні водойм утворюється лід. А біля морського берега можуть утворюватися цілі крижані брили. Це означає, що море замерзає і його берег вкривається суцільним льодовим покривом. Замерзла вода є найбільшою спокусою і, водночас, найбільшою небезпекою для рибалок та інших любителів прогулянок по замерзлій водоймі. Аби не провалитися під лід на замерзлій водоймі, треба дотримуватися правил безпеки.

Оберіть, що потрібно зробити, коли під час прогулянки по замерзлій водоймі почне тріскатися лід?

- Перевірити міцність льоду – спробувати розбити лід ногами.
- Повернутись на берег поповзом, широко розкидаючи при цьому руки.
- Почати гукати про допомогу.

Використовуючи різні джерела інформації, підготуйте розповідь про річку вашого населеного пункту. Виступіть з повідомленням перед однокласниками.

Позначте на контурній карті річки України:
Дніпро, Дністер, Південний Буг.

Сьогодні
19.11.2024

Робота в зошитах

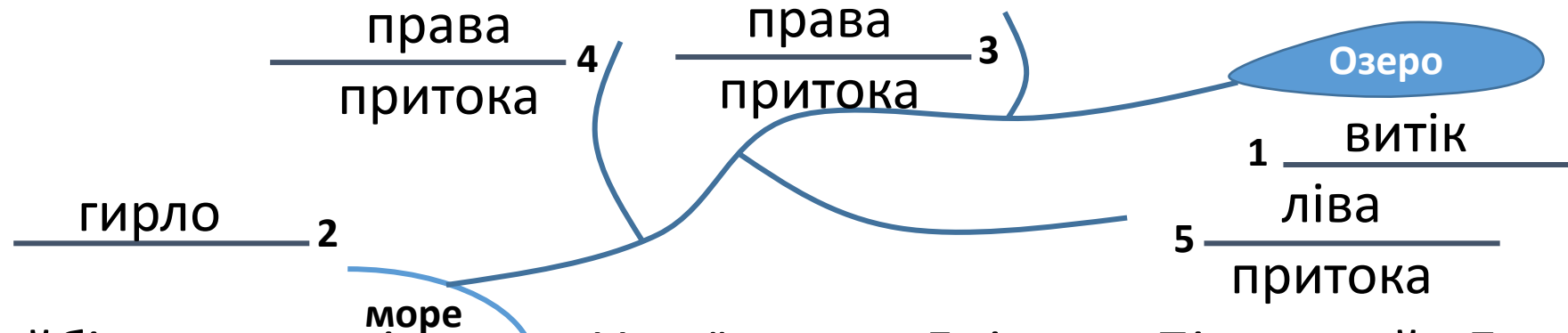
Завдання 1

Наведи приклади водних об'єктів своєї місцевості. Дізнайся, що означають їхні назви.

Завдання 2

На схемі підпиши частини річки. Запиши назви найбільших річок України.

Найбільшими річками України є: Дніпро, Південний Буг, Дністер, Сіверський Донець, Інгулець ...

Завдання 4

Які переваги ведення с/г біля річки. Назви та опиши:

А – одна перевага   Вода річок використовується для зрошення полів.

Б – один недолік   Після великих дощів є загроза підтоплення с/г угідь.

Завдання 6

Пронумеруй у кожному ряду поняття від витoku до гирла.

3	ліва притока	2	головна річка	4	море	1	джерело

2	головна річка	1	озеро	3	права притока	5	море	4	гирло

1. Розкажіть, як утворюється річка.

2. Як називається місце, де річка бере свій початок?

3. Що таке притока?

4. Як визначити лівий і правий береги річки?

5. Чим відрізняється рівнинна річка від гірської? За допомогою фізичної карти України наведіть приклади рівнинних і гірських річок.

6. Яка річка протікає через ваш обласний центр?

7. Яка небезпека може очікувати на водоймах узимку? А яка улітку?

8. Які ваші досягнення під час вивчення цієї теми? Чого навчилися? Що викликало труднощі? Чи подолали ви їх?

Коротко про головне

Річка бере початок з витoku, яким може бути джерело, озеро, болото. Заглибину, у якій тече річка, називають руслом. Річки течуть зниженнями – долинами. Місце, де річка впадає в море, озеро або іншу річку, називають гирлом. У великі річки впадають менші – притоки. Річки поділяють на рівнинні (Дніпро, Дністер, Південний Буг) та гірські (Тиса, Прут).

...типovими мешканцями гірських річок є бичок-головач і форель струмкова. Головач веде нічний спосіб життя й більшу частину часу ховається серед каміння. Харчується він личинками комах, а також дрібною рибою.

Форель щоосені вирушає на нерест на ділянки з кам'янистим дном, пливучи проти течії. Кожна форель має свою кормову територію, яку вона захищає від вторгнення чужаків.

Сьогодні
19.11.2024

Домашнє завдання

**Короткий запис у
щоденник
с.99-103,
зош. с.50-51.**

**Фотозвіт надсилати на
освітню платформу
Human.**

Успіхів у навчанні!

Сьогодні
19.11.2024

Рефлексія «5 пальців»

Яким був мій
фізичний стан?

